

De schakel, de kern en de nieuwe wereld

– John Algeo

Laten we eens op een algemene manier kijken naar de drie termen uit de titel van mijn voordracht: de schakel, de kern en de nieuwe wereld.

Dr. John Algeo is internationaal vice-president van de TS en emeritus hoogleraar aan de universiteit van Georgia in de VS waar hij vele onderscheidingen ontving. (Voordracht gehouden op de bijeenkomst ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de Europese Federatie in juli 2003 te Naarden)

Schakels

Deze bijeenkomst gaat over schakels. Maar schakels zouden ook datgene moeten zijn waar alle menselijke activiteit over gaat. De theosofie vertelt ons dat het kosmische proces bestaat uit drie onderling verbonden systemen van materiële substantie, intellectueel bewustzijn en spiritueel bewustzijn.

De geschiedenis van ieder van deze systemen heeft twee fasen: involutie en evolutie. Tijdens de eerste of involutieve fase worden wij stoffelijk steeds dichter, intellectueel steeds meer ingeperkt en spiritueel steeds meer gefragmenteerd. Maar vervolgens wordt er, in elk systeem, een keerpunt bereikt – het soort keerpunt dat een ‘eucatastrofe’ genoemd wordt door de filoloog J.R.R. Tolkien (de schrijver van de thans populaire epische fantasieroman *In de ban van de ring*). Een ‘eucatastrofe’ is etymologisch een ‘wending ten goede’ (uit het Grieks *eu-* ‘goed’, *kata-*, ‘omkeer’ en *-strofe* ‘wending’). Na die kosmische goede ommekeer wordt materiële substantie ijler,

intellectueel bewustzijn expandeert verder en spiritueel bewustzijn verenigt zich meer.

Ons spiritueel bewustzijn verenigt zich meer door het proces van yoga. Het Sanskriet woord *yoga* heeft dezelfde oorsprong als het Nederlandse woord *juk* (het Engelse *yoke*). Een juk koppelt een paar ossen aaneen als een span. Om spiritueel verenigd te worden, moeten wij schakels worden. Het aaneenschakelen betekent de spirituele evolutie van de wereld bevorderen. Op die manier neemt de Europese Federatie deel aan de evolutionaire vooruitgang van de wereld en helpt zij deze, door de schakels tussen de deelnemende secties en de leden en tussen zichzelf en de rest van de theosofische wereld te versterken.

De kern

Het hoofddoel van de TS is het vormen van een kern binnen de universele mensenfamilie. Kernen zijn geen grote dingen. Een kern kan heel klein zijn, maar heel belangrijk. De TS is een relatief kleine groep en is vanaf het begin ook altijd bedoeld om dat te zijn.

Maar zoals mw H.P. Blavatsky (hierna: HPB) aan het einde van haar leven zelf opmerkte in *De Sleutel tot de Theosofie*, de Vereniging heeft een buitenproportionele invloed gehad in vergelijking met haar grootte. Wij herkennen die invloed in de kunst, in muziek, literatuur, onderwijs, mensen- en dierenwelzijn, staatsmanschap en in veel andere dingen.

Maar als we de Maha Chohan moeten geloven heeft onze kleine kern een nog grotere rol te spelen op het wereldtoneel. Want de Maha Chohan zou gezegd hebben dat *'de Theosofische Vereniging gekozen was als de hoeksteen, het fundament voor de toekomstige reli-*

gie van de mensheid'. De 'religie' waarover de Maha Chohan spreekt is denk ik niet religie in de zin van een kerk of een tempel, van geschriften of van priesters. Ik vermoed eerder dat het religie is in de zin van 'dharma' (een woord dat vertaald wordt als 'religie' in het motto van de Theosofische Vereniging). Dat wil zeggen, de Theosofische Vereniging werd gekozen als hoeksteen, als fundament voor het dharma van de mensheid. En dat dharma is wat de toekomstige mensheid zal beschouwen als van ultieme waarde en als essentieel voor onze natuur.

Te dienen als de hoeksteen of het fundament van zulk dharma is inderdaad een grote roeping, en als wij soms ontmoedigd raken over onze langzame vooruitgang en het beperkte succes van onze pogingen, moeten wij bedenken dat kernen kleine dingen zijn – maar dingen die, op de juiste tijd, diepgaande effecten kunnen hebben. Door ons met elkaar te verbinden, vormen wij de kern van de Theosofische Vereniging. En door die kern te vormen, dragen wij bij aan de transformatie van de mensheid tot wat haar essentiële, kernkarakter is – haar dharma.

De nieuwe wereld

Meester KH schreef aan de heer Sinnett in de (chronologische) Mahatma Brief 18:

'En wij zullen doorgaan met dat periodieke werk van ons; we zullen ons niet laten tegenwerken bij onze filantropische pogingen tot de dag dat de grondvesten van een nieuw vasteland van denken ("a new continent of thought") zo stevig gelegd zijn dat geen enkele tegenwerking... succes heeft.' (Zie *De Mahatma Brieven*, blz 58)

Vandaag de dag zijn er veel aanwijzingen dat de wereld op het punt staat

een grote nieuwe verandering te ondergaan, een verandering vergelijkbaar met het oprijzen van een nieuw continent. Zulke grote veranderingen gebeuren niet bij toeval. Zij doen zich voor volgens plan, en zij zijn het gevolg van 'periodiek werk', van 'filantropische pogingen' door de Grote Zielen van deze wereld om de tegenwerking van onwetendheid het hoofd te bieden. De stichting van de Theosofische Vereniging was een deel van dat 'periodieke werk', en de Vereniging heeft daarom een bijdrage te leveren bij het helpen met het leggen van de fundamenten van dat 'nieuwe continent van denken' en wel zo stevig dat onwetende tegenwerking nooit de overhand zal krijgen.

Leden van de Theosofische Vereniging worden opgeroepen om een kern te vormen van de universele broederschap van de mensheid en te helpen bij het bouwen van de stevige fundamenten van een nieuw continent van denken - een nieuwe wereld.

De theosofische traditie stelt dat de mensheid op dit moment evolueert naar een zesde grote fase in onze globale ontwikkeling. In dat komende zesde stadium zal de dominantie van ons denkvermogen, gericht op het uiterlijk en de zintuigen, vervangen worden door sturing door een innerlijk en intuïtief bewustzijn. Dat innerlijke, intuïtieve bewustzijn ziet verbanden tussen alle dingen, het is een spiritueel bewustzijn dat onder de oppervlakte van de dingen gaat naar de kern van de realiteit der dingen; het is een getransformeerd denkvermogen dat verblijft

in een nieuwe wereld, een nieuw continent van denken, waar onwetendheid voor altijd verdreven wordt door het licht van rechtstreekse kennis. De mensheid hiertoe te brengen, naar haar zesde stadium, is het werk van de Grote Zielen van onze soort. En de Theosofische Vereniging werd opgericht om aan hun werk bij te dragen.

Leden van de Theosofische Vereniging worden opgeroepen om zich aan een te scharen, om een kern te vormen van de universele broederschap van de mensheid, en te helpen bij het leggen van de hoeksteen, bij het bouwen van de stevige fundamenten van een nieuw continent van denken – een nieuwe wereld. Dat is de essentie van de boodschap die ons gebracht wordt door H.P. Blavatsky. Laat haar over deze zaak spreken in haar eigen woorden (verwijzingen zijn naar H.P. Blavatsky *Collected Writings* 9:241-8; 11:161-9; 13:171-5 Theosophical Publishing House, Wheaton, IL., 1974, 1973, 1982).

HPB vertelt ons dat het verbinden in onszelf moet gebeuren, zich dan moet uitbreiden tot diegenen in de wereld rondom ons en zich vandaar moet openen voor de hogere werelden. Maar eerst moet ieder van ons beginnen met het vormen van de schakels binnenin onszelf. U en ik hebben een persoonlijke verantwoordelijkheid om het proces van verbinden op te starten. HPB schreef (9:242), *'Het vermenigvuldigen van lokale centra zou een eerste zorg voor u moeten zijn en ieder mens moet ernaar streven een werkcentrum te zijn. Wanneer zijn innerlijke ontwikkeling een bepaald punt heeft bereikt, zal hij vanzelf diegenen waarmee hij contact heeft onder dezelfde invloedssfeer aantrekken; er zal zich een kern vormen waaromheen zich andere mensen zullen verzamelen,*

waardoor een centrum gevormd wordt van waaruit informatie en spirituele invloed uitstralen en waarheen hogere invloeden gericht worden.'

Dat is een heel interessante en belangrijke bewering. HPB zegt hiermee wat wij eigenlijk moeten doen en hoe we dat moeten doen. Laten we dus goed kijken naar ieder deel van deze bewering.

HPB begint met wat we moeten doen: *'Het vermenigvuldigen van plaatselijke centra zou een eerste zorg voor u moeten zijn.'* Verscheidene dingen in die bewering zijn opmerkelijk. Ten eerste dat een toename van het aantal lokale centra hoge prioriteit heeft. Die prioriteit is een natuurlijk uitvloeisel van het eerste doeleinde van de Theosofische Vereniging, om een kern te vormen van de universele broederschap der mensheid. Wij kunnen de door het eerste doeleinde beoogde kern alleen vormen als we contact met elkaar hebben. Zulk contact vraagt om het bestaan van lokale centra waar wij onderling contact kunnen hebben met onze mede-theosofen.

Lokale centra zijn niet noodzakelijk van meet af aan georganiseerde groepen, met functionarissen, programma's, een plaats van samenkomst, statuten en zo meer. Zo'n organisatie kan goed zijn en is ook nodig in een bepaald stadium van ontwikkeling. Maar het lokale centrum bestaat bovenal uit mensen die bij elkaar komen en die, door bij elkaar te komen, verbindingen met elkaar vormen die bijdragen aan de vorming van de kern van de Vereniging. Tegenwoordig kan dat samenkomen plaatsvinden via het internet. Als een plaatselijk of elektronisch centrum juist gevormd is zal het vanzelf uitgroeien tot een georganiseerde structuur.

Maar hoe moet een lokaal centrum gevormd worden? Wij kunnen de korte bewering, hierboven aangehaald, lezen als de aanwijzingen van HPB in zeven stappen, waardoor een volledig ontwikkeld centrum ontstaat en de geëigende taken uitvoert. Laten we daarom één voor één zeven delen van deze bewering bekijken.

1. *'Het vermenigvuldigen van lokale centra zou een eerste zorg voor u moeten zijn'*. De vorming begint in onze gedachten. HPB zegt dat wij zo'n formatie 'voorin ons denkvermogen' moeten houden. Zowel HPB als Annie Besant hebben benadrukt dat alle handeling in de wereld begint als een intentie, een wilshandeling, aanvankelijk innerlijk in onze gedachten gerealiseerd en daarna uiterlijk in de wereld. Denken is een heel machtige kracht; zoals de Meester KH schreef, *'Gedachten zijn dingen.'* Gedachten zijn ook een energie die er voor kan zorgen dat er werk in de wereld gedaan wordt.

Alle handeling in de wereld begint als een intentie, een wilshandeling, aanvankelijk innerlijk in onze gedachten gerealiseerd en daarna uiterlijk in de wereld.

Wij hebben het hier natuurlijk niet over alleen maar wensdenken, wat Ravi Ravindra genoemd heeft *'nishkarma kama'*. Die zinsnede is natuurlijk een woordgrapje over wat Krishna Arjuna aanraadde, namelijk dat zijn handelwijze *'nishkama karma'* moest zijn, hetgeen betekent 'handelen zonder begeerte'. Handeling zonder begeerte (*nishkama karma*) is handeling die niet geconditioneerd wordt door uiterlijke omstandigheden, maar die veeleer een uitdrukking is van onze

eigen innerlijke natuur of *svadharma*. Dat is het soort handeling die wij allen moeten verrichten, en het tegenover gestelde is iets dat wij allemaal moeten vermijden, namelijk een motiverende impuls hebben die wij nooit in praktijk brengen. Dat is wensdenken zonder actieve realisatie, oftewel *nishkarma kama*, ‘begeerte zonder handeling’. Onze intenties, gedachten en motivaties moeten in actie worden omgezet. Actie moet echter nooit willekeurig zijn, maar moet gebaseerd zijn op onderscheidende intentie, een overweging in ons denken. Dus wij moeten ons richten op het doel van het ontwikkelen van lokale groepen als een belangrijke overweging.

2. *‘En iedereen moet ernaar streven een werkcentrum te zijn in zichzelf’*. De overweging die een intentie vormt begint in ons te ontstaan. Dus moeten wij, terwijl wij de eerste stap zetten van het overwegen van een intentie, verder gaan naar de tweede stap: wij moeten er allemaal naar streven een werkcentrum te zijn in onszelf. U en ik moeten centra worden van theosofisch werk.

Wij moeten de grote waarheden van de theosofie tot een deel van ons leven maken - wij moeten ze internaliseren zodat het geen feiten buiten ons zijn, maar in plaats daarvan levende principes in ons.

Hoe we dat moeten doen is geen geheim. Er zijn drie aspecten aan een theosofisch leven: studie, meditatie en dienstbetoon (‘study, meditation and service’). Om een werkcentrum in onszelf te zijn, moeten wij allereerst de grote waarheden van de theosofie bestuderen, zoals die waarheden uitge-

drukt zijn in de geschriften van hen die onze gidsen zijn in dat werk: de Mahatma’s, H.P. Blavatsky, H.S. Olcott, Annie Besant en anderen die deze waarheden bestudeerd en geleefd hebben. Maar het heeft geen zin om alleen intellectueel kennis te nemen van deze waarheden; wij moeten ze tot een deel van ons leven maken – wij moeten ze internaliseren zodat het geen feiten buiten ons zijn, maar in plaats daarvan levende principes in ons. Het proces van het internaliseren van de waarheden is meditatie.

Maar een ‘werkcentrum’ in onszelf zijn houdt daar niet bij op. Wij maken contact met de grote waarheden buiten onszelf door studie; wij maken ze een deel van onszelf door meditatie; en dan moeten wij ze teruggeven aan de wereld door ze in praktijk te brengen door dienstbetoon. Er zijn evenveel vormen van dienstbetoon als er dienaar zijn. Dienstbetoon is het leiden van ons leven in de wereld volgens de grote waarheden. Terwijl wij die drie aspecten – studie, meditatie en dienstbetoon – in ons leven in praktijk brengen, beginnen wij een ‘werkcentrum’ in onszelf te worden.

3. *‘Wanneer zijn innerlijke ontwikkeling een bepaald punt bereikt heeft, zal hij vanzelf diegenen aantrekken met wie hij in contact is binnen dezelfde invloedssfeer’*. Spirituele vooruitgang is als vooruitgang in iedere andere vaardigheid of vermogen, doordat het een heleboel hard werk vereist, vaak zonder veel tekenen van succes. Maar bij het ontwikkelen van iedere vaardigheid – lopen als we peuters zijn, fietsen, typen, een gedicht uit het hoofd leren, een raadsel oplossen – komt er een moment dat er iets ‘klikt’, en na die ‘klik’, ‘hebben we het’. We hebben het misschien niet perfect – we struik-

len nog wel eens bij het lopen, we vallen van de fiets, maken een typefout enzovoort – maar we zijn een kritiek punt gepasseerd. Daarna gebeuren er dingen die voordien niet mogelijk waren.

Wanneer wij onze innerlijke ontwikkeling op een bepaald punt brengen, gaan anderen om ons heen geheel onbewust ons in een nieuw licht zien. Als zij er zelf klaar voor zijn, zullen zij resoneren op ‘dezelfde invloedssfeer’ die ons gevormd heeft. Natuurlijk reageert ieder mens op een unieke, persoonlijke manier op die invloedssfeer. Wij zijn geen klonen van elkaar, maar individuen. Ofschoon geen twee sneeuwvlokken hetzelfde zijn, is iedere sneeuwvlok de realisatie van hetzelfde onderliggende kristalpatroon. Dus zal ieder mens die wordt aangetrokken door dezelfde invloedssfeer daardoor op een andere manier beïnvloed worden, maar zodanig dat er eenheid ten grondslag ligt aan de verschillen.

4. *‘Er zal een kern gevormd worden’.* Wanneer gelijkgestemden met gezamenlijke interessen en aspiraties en met elkaar verbonden in hun bedoelingen bijeen komen, vormen zij een kern. Naast hun aparte, individuele identiteiten hebben alle normale mensen collectieve identiteiten die zij delen met anderen. Die identiteiten omvatten onder meer hun gezin, hun beroep, hun vrienden, hun gemeente, hun land, de gehele mensheid en alle levende wezens.

De grootste leraar van Oost Azië, Confucius, leerde dat wij om harmonie te scheppen moeten beginnen met het cultiveren van onszelf. Dat wil zeggen, door zelf-transformatie of, zoals HPB het formuleert, er naar te streven een werkcentrum in onszelf te vormen. Vervolgens, doceerde Confucius, moe-

ten wij ons gezin in het gareel hebben; daarna ervoor zorgen dat de staat goed bestuurd wordt; tenslotte moeten wij vrede in de wereld brengen. Er kan geen vrede in de wereld zijn als staten slecht bestuurd worden; staten kunnen niet goed bestuurd worden als gezinnen wanordelijk zijn; en gezinnen kunnen niet goed op orde worden als de gezinsleden zichzelf niet goed ontwikkeld hebben. HPB vertelt ons dat wij dan ook moeten beginnen met ernaar te streven een werkcentrum in onszelf te zijn, dan volgt groepsharmonie vanzelf: *‘er zal een kern gevormd worden’.*

**Er zal een kern gevormd worden
'die een centrum vormt
van waaruit informatie
en spirituele invloed uitstraalt'.**

5. Die kern zal er één zijn *‘waaromheen andere mensen zich zullen scharen’.* Aanvankelijk zal die kern heel klein zijn – alleen onszelf en die paar anderen die aangetrokken werden door dezelfde invloedssfeer. Maar een kern is als een magneet: zodra hij eenmaal gevormd is, *‘zullen anderen zich eromheen scharen’.* De Theosofische Vereniging is begonnen als een handjevol mensen in New York in 1875, en ook die bleven er niet allemaal bij. Maar er was een kern, waaromheen zich ook inderdaad andere mensen scharden. Zo groeide de kern. Lokale centra werden gevormd, nationale afdelingen kregen statuten, regionale associaties – zoals de Europese Federatie – werden opgericht en de internationale Vereniging, waarvan het hart in Adyar gevestigd is, vormde het geheel, waarbij al die delen verenigd werden in een enkele kern.

6. Die kern zal er één zijn *'die een centrum vormt van waaruit informatie en spirituele invloed uitstraalt'*. Zoals Confucius ons leerde, beginnen wij met onszelf in harmonie te brengen en dan zal die harmonie uitstralen naar ons gezin, onze natie en de wereld. De Theosofische Vereniging is een kern, en al haar federaties, afdelingen, plaatselijke groepen en individuele leden zijn potentiële centra *'van waaruit informatie en spirituele invloed uitstralen'*. Let op, er stralen twee dingen uit: uiterlijk informatie en innerlijk spirituele invloed.

De Theosofische Vereniging, zoals al het andere in de wereld, heeft twee kanten. Haar uiterlijke kant verschaft informatie aan de wereld.

Haar innerlijke kant straalt spirituele invloed uit over de wereld. Beide kanten zijn noodzakelijk.

Zoals C.W. Leadbeater ons al vertelde is de uiterlijke kant van onze bijeenkomsten veel minder belangrijk dan hun innerlijke kant. Wij moeten openbare bijeenkomsten houden om de Vereniging en haar leringen bekend te maken aan de wereld op een uiterlijke manier door informatie te verspreiden. Maar wij moeten ook ledenbijeenkomsten houden om de kern te versterken en om te dienen als centra van spirituele invloed op de wereld. Informatie stroomt naar de wereld door onze openbare bijeenkomsten, door boeken en tijdschriften. Spirituele invloed straalt uit naar de wereld vanuit de innerlijke kant van onze bijeenkomsten en de spirituele praktijken die wij delen met onze medeleden.

De Theosofische Vereniging, zoals al het andere in de wereld, heeft twee kanten. Haar uiterlijke kant verschaft informatie aan de wereld. Haar innerlijke kant straalt spirituele invloed uit over de wereld. Beide kanten zijn noodzakelijk.

7. *'En [deze kern is er een] waarheen hogere invloeden gericht worden'*. Vanuit onszelf en zonder hulp kunnen wij maar weinig presteren. Wij zijn een kleine organisatie. Wij zijn een klein aantal toegewijde mensen. Maar wij zijn een kelk (receptacle) *'waarheen hogere invloeden gericht worden'*, en wij zijn een leiding of een kanaal voor het verspreiden van die krachten in de wereld. De Theosofische Vereniging is fundamenteel verschillend van een wereldse organisatie die alleen maar een verzameling mensen met een gedeelde belangstelling is. Dat is zeker één aspect van hoe de Theosofische Vereniging begon en hoe lokale centra nog steeds van de grond komen. Mensen met een gedeelde belangstelling komen bij elkaar, ze vormen schakels en dit leidt tot het vormen van een organisatie.

Maar er zat nog een aspect aan het begin van de Theosofische Vereniging, en dit was dan ook het begin van alle plaatselijke centra. Sommige Grote Zielen, die waarlijk wijzen van deze wereld waren, waren vastbesloten dat een bepaald soort organisatie nodig was om een bepaald soort werk te doen. De Vereniging werd gevormd onder leiding van hogere invloeden van die Grote Zielen; en elk van haar lokale centra heeft de gelegenheid die hogere invloeden te blijven ondergaan, zo lang zij het doel dient waarvoor zij en de hele Vereniging gevormd zijn, namelijk het smeden van schakels, het vormen van een kern en het werken

aan de stichting van een nieuwe wereld, een nieuw continent van gedachten.

Zolang wij trouw blijven aan dat doel, blijven we een brandpunt waardoor de spirituele invloed van de Grote Zielen uitstraalt over de wereld. En de Europese Federatie is een belangrijke schakel in de grote keten van eenheid die het voortduren van die uitstraling veilig kan stellen.

Ik heb nogal veel aandacht besteed aan slechts twee zinnen uit één van de brieven van HPB. Maar de aard van het proza van HPB is zodanig dat iedere zin langdurig overdenken verdient, en soms vereist. Ik kan echter niet afsluiten zonder de aandacht te vestigen op een paar andere van de vele zinnen in deze reeks brieven gericht aan theosofische conventies, die gewijd zijn aan schakels, aan de kern en de nieuwe wereld.

Ofschoon de zinnen die we zojuist overdacht hebben het belang van lokale centra benadrukken, was dat niet HPB's laatste woord hierover. Zij legde verder de nadruk op het belang van de internationale Vereniging; zij schreef ook (9:248):

‘Maar u moet bedenken dat er, ook al moeten er lokale afdelingen zijn van de Theosofische Vereniging, geen lokale theosofen kunnen zijn; en precies zoals u allen bij de Vereniging horen, zo hoor ik bij jullie allemaal.’

De kern van de Vereniging is wereldwijd, niet plaatselijk, waarbij de kleinstedsheid die deel uitmaakt van onze lagere aard en ons verleden overstegen wordt. Ook dat is een functie van de Europese Federatie: haar leden te helpen om over lokale en nationale grenzen heen te denken, als opstap naar de ware universele broederschap der

mensheid, een kern die wij met toewijding dienen te vormen.

Wij moeten niet alleen kleingeestigheid overwinnen, maar ook de neiging om in tweedelingen te denken, hetgeen een bron is van bekrompenheid: wij tegen zij; ik tegen jou; het materiële tegenover het spirituele; vrijheid tegenover gehoorzaamheid, onafhankelijkheid tegenover integratie enzovoort. HPB wees erop dat lokale en nationale onafhankelijkheid noodzakelijk is voor ieder deel van de Theosofische Vereniging dat sterk genoeg is om op eigen benen te staan – maar ook dat zulke onafhankelijkheid verenigbaar moet zijn met een lotsverbondenheid met de Vereniging als geheel en met de Grote Broederschap die achter de Vereniging staat. Zij schreef (9:245):

‘De Stichters van de Vereniging willen dat elke afdeling, zodra zij sterk genoeg wordt om zichzelf te besturen, zo onafhankelijk wordt als past bij haar verbondenheid met de Vereniging als geheel en met de Grote Ideale Broederschap, waarvan de laagste formele graad vertegenwoordigd wordt door de Theosofische Vereniging.’

Wij moeten niet alleen kleingeestigheid overwinnen, maar ook de neiging om in tweedelingen te denken, hetgeen een bron is van bekrompenheid.

We zien dat HPB er geen misverstand over liet bestaan in 1888, toen zij deze brief schreef, dat de Vereniging nauw verbonden is met de Broederschap van de Grote Zielen. Zij zegt zelfs dat de Vereniging ‘de laagste formele graad’ vertegenwoordigt van die ‘Grote Ideale Broederschap’. De uni-

versele broederschap van de Theosofische Vereniging dient een kernmodel te zijn voor de toekomstige mensheid, volgens de Maha Chohan. Maar de broederschap van de Vereniging is zelf gemodelleerd naar, nee, zij is zelfs de 'laagste formele graad' of de buitenhof van de 'Grote Ideale Broederschap' van de Grote Zielen, onze oudere broeders. Dus is het de roeping van de Europese Federatie, van ieder van haar nationale organisaties, van iedere theosofische loge en studiegroep, evenzeer als van iedere individuele theosoof die deel wil uitmaken van de kern, om zich te verbinden met die Grote Ideale Broederschap. Zijn wijze Broeders, met hun grote zielen zijn, om in Aristotelische termen te spreken, ons efficiënte doel: zij droegen HPB op om de Vereniging op te richten; ons formele doel: hun 'Ideale Broederschap' is het model dat wij zouden moeten trachten te evenaren; en ons uiteindelijke doel: werken voor hun doel, namelijk het bouwen aan de fundamenten voor een nieuwe wereld – een nieuw continent van gedachten – is onze reden van bestaan.

In een andere brief, geschreven in 1889, legde HPB onder andere de nadruk op de noodzaak van solidariteit bij het nastreven van het doel temidden van de verscheidenheid van methoden die wij aanwenden om dat doel te bereiken. Om ons collectieve dharma als Vereniging en onze individuele dharma's als leden van die Vereniging te vervullen, moeten wij ons bewust zijn van de schakels die ons verbinden. HPB schreef (11:163): *'Direct hierbij aansluitend is de noodzaak voor solidariteit onder de leden van de Vereniging; een gevoel van identiteit met ieder van onze Broeders; ... samengevoegd en aangesmeed in zo'n geest van Broeder-*

schap en Liefde hebben we niet zoals Archimedes een draaipunt of een hefboom nodig, maar zullen wij de wereld bewegen'.

Maar een gevoel van identiteit in onze toewijding aan een gemeenschappelijk doel sluit niet uit dat er allerlei manieren zijn om te werken om ons doel te bereiken. Eénheid tegenover diversiteit is een valse tweedeling. Zoals een zeventiende-eeuwse Puriteinse theoloog het formuleerde: *'In belangrijke dingen, eenheid. In minder belangrijke dingen, diversiteit. In alle dingen, naastenliefde.'* Of zoals HPB zei, rechtstreeks verwijzend naar ons werk in de Theosofische Vereniging (11:166): *'Maar om behoorlijk te werken voor ons Grote Doel moeten wij alle persoonlijke meningsverschillen over hoe het werk voortgang moet vinden van ons af zetten. Laat ieder van ons op zijn eigen manier werken en niet trachten onze denkbeelden over werk aan uw naasten op te dringen. Bedenk hoe de Ingewijde Paulus zijn correspondenten waarschuwde tegen de sektarische houding die zij aannamen in de vroege Christelijke Kerk: "Ik ben van Paulus, ik van Apollos", en laten wij voordeel trekken uit de waarschuwing. Theosofie is in diepste wezen onsektarisch, en ervoor werken vormt de toegang tot het Innerlijk leven.'*

In 1891, kort voor haar dood, formuleerde HPB de kern van haar boodschap aan ons allen, in wat misschien de laatste openbare verklaring was die zij schreef – haar laatste wilsbeschikking en testament voor de Theosofische Vereniging. Zij schreef (13:174-75): *'Uiteindelijk zijn iedere wens en gedachte die ik kan uiten opgesomd in deze ene zin, de nimmer slapende wens van mijn hart, "Wees theosofen, werk voor de theosofie!" – theosofie als eerste en als laatste; want alleen haar prakti-*

sche realisatie kan de westerse wereld redden van dat zelfzuchtige en onbroederlijke gevoel dat nu ras scheidt van ras en de ene natie van de andere; en van die klassenhaat en [van] sociale strijd die de vloek en de schande zijn van de zogenaamd christelijke volkeren. Alleen de theosofie kan hem ervoor behoeden helemaal te verzinken in dat alleen maar luxueuze materialisme waarin hij gaat verrotten en bederven net als oudere beschavingen'.

En nu, om het aantal aanhalingen van HPB af te ronden tot de theosofisch majesteitelijke zeven, zijn hier haar laatste woorden in die brief van 1891, haar laatste woorden tot ons (13:175): *'Moge de zegen van de voorgaande en huidige grote Leraren op u rusten. Aanvaard van mijn kant geza-*

menlijk de verzekering van mijn ware, onwankelbare broederlijke gevoelens, en de oprechte, hartstochtelijke dankbetuigingen voor het werk, gedaan door alle werkers'.

*Van hun Dienaar tot het laatst toe,
H.P. Blavatsky*

Moge ieder van ons, wanneer wij onze laatste levensdag bereiken, in staat zijn samen met HPB te zeggen: 'Van hun dienaar tot het laatste toe'. En 'moge de zegen van de voorgaande en huidige grote Leraren' op de Europese Federatie rusten, op de gehele Theosofische Vereniging en op ons allen.

Uit: *The Theosophist*, november 2003
Vertaling: A.M.I.

Inspiratie uit het verleden John Algeo

Nilakanta Sri Ram, 1953: '...Als onze Vereniging een ware Theosofische Vereniging wil zijn en als zij haar missie wil vervullen, zal de manier van leven van de leden een voortdurende dieper gaande realisatie van broederschap moeten inhouden, als een heldere hemel die zich uitstrekt over de aarde, een zich steeds verder uitstreckende horizon van denken, die alsmar vernieuwende tekenen van kennis met zich meebrengt voor de menselijke geest. Zo zal een ware Theosoof nooit beperkt worden door een etiket, een partij of gezindte. Zijn levensopvatting probeert altijd dat wat waar, goed en mooi is met elkaar in verband te brengen en de onderlinge verbanden kunnen alleen maar een uitdrukking zijn van de eenheid waaruit dat alles voortkomt. Er bestaat geen Theosofie hier en waarheid daar, met een mogelijkheid van strijd tussen de twee... Theosofie is waarheid en alle waarheid maakt er onvermijdelijk deel van uit. Maar de Waarheid die hoort bij de essentie van de dingen en die niet alleen maar een projectie van het denken is, is een waarheid die niet gescheiden kan worden van de uitdrukking en de handeling. Theosofie is daarom wijsheid in actie en hij die een ware Theosoof wil zijn is hij die wijs is in leven en handeling.'